

Afstemnings-gudstjeneste i Ulkebøl Kirke den 9. februar 2020

Prædiken på alsisk ved sogne- og ungdomspræst og medlem af Alsingergildet,
Tamira Mariann Jørgensen
ud fra Matt 20,1-16 om vingårdsejeren og hans daglejere.

Jesus so:

»E' himmerich lichne en vingåesboend, dæ en tiele morn gekk u for å lej now kael te sin vingå. Da han var blövn jens med dem om en dawlön o jenn denar, skekked han dem hen te sin vingåe.

Ætte tree stoend, gekk han ud å sow now ånne karl sto ledich o e torre, å han soj te dem: Go I å henn i min vingå, så væll æ betael, hva I kå tekomm.

Di gekk dæhenn.

Egænn, ved den sjæet og den nien stoend, gik han u å so det saem. Ved stoend numme ellå, gekk han dæ henn egæn å sow, te dæ stadich stow ledich kael dæ, å han spuj dem:

Hvorfå hæ I staun ledich hee e hiele daw?
De svaret ham: Fordi te ingen hæ leje våss.

Han so te dem: Go I å henn i min vingåe. Da det blöw awten, so e vingåesboend te sin forvalte: Koll åll e kael sammel og betael dem dæ löen, men så'ent te do begynne mæ di siest å slutte mæ di føest. Å di, dæ var blöwn leje i den ællt stoend kamm å, å di fækk væ jenn denar.

Da di føest kamm, troj di, te di vil fo me'e; men di, fækk å konns jenn denar. Da di fækk den, blöw di sue över for e vingåesboend å so: Di siest dee hæ kuns arbe jenn stoend, å do hæ gi dem det samm, som voss ånne, dæ hæ pukle en hiel daw i den vaem suel.

Men han so te jenn aw dem:

Min ven, æ gö dæj itt uret. Blöw do itt enich mæ mæ om jenn denar?

Tej det dæ æ ditt å goe! Æ vell gi' den siest hee det saem som dej. Helle hæ æ itt lov te å gøe hva æ vell, med det dæ er mit? Helle er dit syen forkvakle fordi te æ er retfædich? Såent ska di siest bliv di føest og di føest di siest.«

Amen

Præken:

Kinne I et Gujs-rich maech te, hvo åll fee det saem, lich møje, hva vi hæ gøe for ånne, hvo læng helle vo møje helle hvo lidt, vi hæ sleedt i et for ånne?

En åen syndaw, da sammenlichne Jesus e gujs-rich med et stuet gill, hvo kuns dem i e festtøj ku komm ind.

En ånd gang, så er e Gujs-rich lissom et semp'frø, der kömme i e joe, å blomstre å blyve te så möj mee, end da det kuns var et frø. Jesus sæje å, te Gujs rich æ ind i dig sjöll – å te e Gujs rich foregee omkring e nadveboe.

Helle te vi ska blyw som smo böen egænn, få essen kå vi sleet itt komm in i e gudsrigh.

Helle te e Gujs rich er dee, hvo 2 helle 3 er forsamle i hans Navn – så er han sjöll, lich midt emell voss" – seje han.

Og dee er han så, just no - kån I følle mæ, venn æ seje, te Oelböll kjerck, lich no, er et himmerich.

Det er lissom dét himmerich, æ lee å kind, som barn og ung o Als, venn vi lejt o e vej, for dee kamm jo alle bile. Ingen åw voss böen va i vuggestou helle börnehawe, så vi löef bae u å ind ve verrande å spue e moe: "Kå Ina lech e dau", helle "Kømme Karl Heins u å lech" hell hva di no hjedt ållsammel, å va vi no tått, vi vill lech lich den daw.

Vi haj et så sjowt – vi lejt indte e onden var klæe e kl 5, og så u egænn i e mörkning og lejt virre. Helle vi cyklet te Nygåe i e skow, forbi di duftend høstakk', bajet e hiele somme å hjem å spies, å så cyklet vi dæ nænn egænn om awtnen å pjasket, å dykket, å bajet egænn.

Der va så sekke, så beskytte o en måe, o Als, vi kæen itt now te kri, vi kenn itt naw te narkomane og indbruj, te ålt det ond i e verden vi kæen et itt dengang, voss böen, dæ lejt

sammel. Æ howse e, som e himmerich doch itt uen e slang i e paradys, men den var itt så synle dengang.

Men den var dæ, for æ howse, for æksempel, te æ va möj forbawse över, te vi itt kæen di trie piche, o min olde, dæ gikk i den tysk skuel. Æ forstow itt, te vi alle lejt mæ dem.

Men sælich house æ min moe og far, og min søstre, å di mænne lechkammerate, ja vi kæen oll e böen, vi va sammel med i vå skuel. Vi vedst vo di boej, og vidst, hvem dæ søskend va. Å sælich howse æ di mænne træe i e skow og de mænne blomme i åll e kallgåe te di gøe mæ så glaj. Te æ tått, det mått ve dét himmerich o e joe, som pastor Lærkes præeket om, om syndauen i Echen kjerk.

Å længe hen i mit lyw så hæ æ så'nt titt vætt rechte glæj få dét te, æ fækk e lee som baen, å dengang va ållt jo o alsisk, så det hæ vætt svaet å forklae ånne om den glæj, æ hæ i mæ, å e richsmoel, som æ jo no hæ lee å snakk.

Men æ true i kinne et, essen hufe æ få jæ, te i kømme te å kinn et. Fö elle sille kømme det te voss oll. Moske føst venn vi vejsne, helle "Falme", som vi ska syng om lidt.

Men det æ itt ålltins så lich te, å diel et med di ånne for det æ jo now, dæ serre gemt i e hjaet i væ enkelt aw voss.

Å mit himmerich var jo o Midtals mæ ålt e vånd og den fri natue teet omkring, så vi haj en bestemt måe å ve sammel å, som æ itt hæ mødt ånne stej, sjell om æ hæ söcht ætte et åll de mænne stei, hvo æ hæ boj og vætt o min mænne rejse.

Hee o Als – å måske å et smott öve o Soene, men itt for lawnt vækk, opp i e låen - så fåstee di et itt, va det betye å ve föej å hæ boej o en ø, som Als, så hæ di nok en ånd måe og finn e himmerich oe.

Å vi må hows, te dæ fatsong er vægen værr hell bæ en vå, hee o Als den er bæ' ånlåns.

Såent hæ det å vætt da Schlesvich blöw tysk ætte 18 hunde å 64. Dæ kamm så tyle et skel mell det, å ve dansk, å det, å væ tysk, få e danskre mått itt

snakk dansk helle syng dansk sang, di mått itt flache mæ Dannebroch.

Å i e kjerke var dæ kuns tysk præste, å e börn mått itt hye om Danmark og ållt det dansk i e skuel.

Det va for svaet å glemm sin bachgrund, så det blöw gøe i hemlehee i e safthus, i e hjemm' rundt omm, å e våninge, å e stakitte blöw mael röj å hvie, å e ma å e kache va fro Danmark.

Å itt minst e synnejysk' dialekte hollt sammel o e folk. E sproch å e fædrelåndskjærliche blöw holden ve lich i oll e oe fra 1864 – 1920.

Så da e afstemningsdau kamm, så var dæ 75% dæ stemt sæj hjemm te Danmark sjöll om di stue bye ho miest tysk indvånere.

I Flensborre og Mellschlesvich va dæ kuns 25% dæ vill hjemm te Danmark, så det blöv droppe.

Å i Sydschleswich var det enno minne danskre, så di fækk sleet itt low te å stemm.

Men e glæj va stue for e hiele lånd å åll di dansk flaech kamm op fro e gemme å hejst op i e flachstænge egænn.

Oelböll præstgåes flach fro Björnmoos hai vætt mæ den dansk præst hielt öw o Sjælland, i mænne oe, og kamm tebach å hænge no hee nenn ve e dö te e våbenhuss.

Det var en hielt ufoglemmle daw, den 10. febrevåe 1920, som vi alle må glemm.

I kinne sekket vå stue alsisk dichte og forfatte: Martin N. Hansen. Han kå hjölp voss mæ å håws vått språch å vå kultue.

Han hæ udgi 87 böche, di miest o alsisk. Han va mæ te å staet og driw e Alsingegild' fro 1946.

Å e gild' möes stadich og udgie mænne spænned böche om Als.

Martin hæ skrævn så klocht og ærle om den kjærliche, jenn kå mærk ind i, som må vee e gujsrich, ind i jens hjaet.

Æ hæ löst hans dichte mens æ boej op i Jylland
og o Fyn, å da hæ æ mærke, te den alsiske kultur
stadich va lövn i mæ, hielt ind unne e belle – det
hoppe og sang ind i mæ – det kinne I sikket å,
venn vi ka blyv SÅ glæj, te vi kå mutt e hele
verden – enddå å åll e duss-nakke – di ka å lich
med det vons, fo et muttes o e kjaef.

For Martin N. Hansen så va nowe af det stöest,
han kæen, det va dét, å find den jennest jenn –
og holl en kåst – e bryllup og di fælles oplöwelse,
e rest aw e lyw ga dem.

Just det sammenlichne han i beche di sang', vi ska
syng aw ham om lidt – mæ det, å find Vor Herre.
Om han va inspiree åw Jesus, det vee æ itt, men
Jesus sammenlichne månne gang' e himmerich
mæ en bruj og en bröchum. Bae dét å go ud, en
tiele smokk måenstoend langs e diche
kå opløwes, te dét å vee sammel mæ Guj.

Bae vi howse oe te uansjet hva vi gö, så hæ vi alle
mæ et aant minnesk å gøe, uen te det å
åwhænge åw voss, om det minnesks lyw kömme
te å lykkes. Bar et smil kå gøe en stue fåskell,

Dét æ dét te Martin N. Hansen æ så goi te å
beskryw, å som vi ska syng om no sammel med e
orkeste:

"Dæ æ så månne stier",
- for det æ dæ – dæ æ så monne vej å gå i sit lyw
å ålle vej, ålle stie før te Guj fö helle længe henn.

Amen.